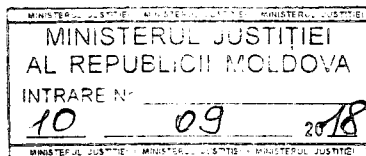


**BIROUL INDIVIDUAL DE EXPERTIZE JUDICIARE
"EXPERT JUDICIAR ANATOLIE GUȘAN"
MD 2075, Republica Moldova, mun. Chișinău,
str. Milescu Spătarul 19/4, tel. 069-101-241
e-mail: anatoliegusan@yahoo.com**



**Ministerul Justiției al R. Moldova,
Domnului secretar de stat
Nicolae EȘANU**

Cu referire la scrisoarea Dvs. nr. 03/10173 din 05.09.2018 prin care solicitați opinia privind problemele din sectorul justiției, comunic următoarele.

Activînd în calitate de expert judiciar timp de 35 ani, am observat unele probleme din sectorul justiției, care pot fi soluționate, și anume:

- 1. Ce ține de desemnarea expertului în procesele civile – propun ca în cazul cînd părțile nu ajung la un consens în privința desemnării expertului judiciar, să fie numita expertiză judiciară în comisie, fiecare din părți recomandînd cîte un expert judiciar, selectat din Registrul de Stat**

În conformitate cu prevederile art.149 al CPC

Articolul 149. Desemnarea expertului

- (1) În calitate de expert este numită o persoană dezinteresată în soluționarea pricinii, care este înscrisă în Registrul de stat al experților judiciari atestați.
- (2) Părțile aleg, de comun acord, expertul sau instituția de expertiză care urmează să fie desemnată de instanță să efectueze expertiza. În lipsa acordului părților, instanța desemnează expertul sau instituția care urmează să efectueze expertiza.

Astfel, în lipsa acordului părților, instanța desemnează expertul, ce limitează dreptul părților de a desemna expertul judiciar, în care au încredere.

În acest context, în cazul lipsei acordului părților la desemnarea expertului propus de una din părți, **propun să fie modificat art. 149 CPC în sensul ca în lipsa acordului părților, să fie numita expertiză judiciară în comisie, fiecare din părți recomandînd cîte un expert, selectat din Registrul de Stat, care va fi remunerat de partea respectivă.** Aceasta va spori credibilitatea raportului de expertiză, cît și va democratiza procedura de desemnare a expertului judiciar.

- 2. Ce ține de folosirea mijloacelor moderne de comunicare video-telefonică prin IT (Skype, Vyber, etc.) pentru audierea sau prezentarea expertului părților, ce va economisi timpul de lucru al experților judiciari și alți participanți la procesele judiciare**

În conformitate cu prevederile art.150, 151,154 ale CPC

Articolul 150. Acțiuni premergătoare expertizei

- 1) După desemnarea expertului, instanța judecătorească convoacă o ședință cu participarea părților și a expertului, în cadrul căreia se stabilește legătura dintre expert și părți, etapa la care părțile pot fi admise să participe la investigațiile expertului, se aduce la cunoștința părților și expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul urmează să ofere răspunsuri și li se explică faptul că au dreptul de a face observații cu privire la aceste întrebări și de a cere modificarea sau completarea lor.

Articolul 151. Recuzarea expertului

(1) Expertului i se înaintează recuzarea în temeiurile expuse la art.51. Motivul recuzării trebuie dovedit.

(2) Cererea de recuzare a expertului se depune în instanța judecătorească care a dispus expertiza, în cel mult 5 zile de la data înștiințării despre desemnarea expertului, dacă motivul refuzului există la acea dată. În alte cazuri, termenul curge de la data apariției temeiului de recuzare. După această dată, recuzarea este posibilă în cazul în care persoana interesată dovedește că, din motive întemeiate, nu a reușit să depună la timp cererea de recuzare.

(3) Recuzarea se judecă în ședință de judecată, cu citarea participanților la proces și a expertului.

Articolul 154. Drepturile și obligațiile expertului

(4) Expertul este obligat să prezinte explicații în fața instanței judecătorești ori de câte ori i se va cere.

Astfel, prin aceste prevederi, expertul judiciar este obligat să participe în diferite ședințe de judecată, ce răpește esențial din timpul de lucru. Nu toate prezentările expertului judiciar în ședințele instanțelor sunt deplin justificate. Consider, că în unele cazuri ar putea fi folosită posibilitatea de comunicare video-telefonică prin IT (Skype, Vyber, etc.).

În acest context, **propun să fie modificată legislația în vigoare prin introducerea prevederilor posibilității de folosire în unele cazuri (poate nu numai în legătură cu audierea experților judiciari, dar și a altor participanți la proces) în ședințele de judecată a mijloacelor de comunicare video-telefonică prin IT (Skype, Vyber, etc.).** Aceasta, în unele cazuri, va elimina necesitatea deplasării experților judiciari, ce va economisi timpul lor de lucru și va va contribui esențial la optimizarea și eficientizarea desfășurării actului de justiție.

3. Ce ține de folosirea expertizelor extrajudiciare în procesele judiciare

În conformitate cu prevederilor art. 19 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”

Articolul 19. Expertiza extrajudiciară

(1) În cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară și al birourilor de expertiză judiciară se pot efectua și expertize extrajudiciare conform specializărilor deținute.

(2) Expertiza extrajudiciară se efectuează în temeiul unei cereri scrise a persoanei fizice sau juridice privind efectuarea expertizei. Cererea trebuie să conțină informațiile și anexele necesare și suficiente care să permită efectuarea completă a cercetării potrivit actului de dispunere a expertizei judiciare. Plata pentru expertiza extrajudiciară se efectuează conform prevederilor art. 75, aplicate corespunzător.

(3) Expertiza extrajudiciară se realizează în afara unui proces judiciar și presupune efectuarea unor cercetări metodice, cu aplicarea de cunoștințe speciale și procedee tehnico-științifice, pentru formularea unor concluzii argumentate cu privire la anumite fapte, circumstanțe, obiecte materiale, fenomene și procese, corpul și psihicul uman.

(4) După efectuarea expertizei extrajudiciare, cercetările și concluziile se expun într-un raport de expertiză extrajudiciară, căruia i se aplică prevederile stabilite de prezenta lege pentru raportul de expertiză judiciară și care se prezintă persoanei care a solicitat efectuarea expertizei extrajudiciare.

(5) Expertiza extrajudiciară poate servi drept material auxiliar pentru o plîngere, decizie, negociere, tranzacție de împăcare sau pentru un alt proces de natură extrajudiciară.

Astfel, cu toate că expertiza extrajudiciară se efectuează de expertul judiciar după același metodici ca și expertiza judiciară (are aceiași calitate ca și expertiza judiciară), totuși nu se prevede folosirea ei în procesele judiciare.



În acest context, **propun să se modifice legea nr. 68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar” prin introducerea posibilității de folosire a expertizei judiciare în procesele judiciare.** Aceasta va lărgi posibilitățile părților de prezentare a probelor la examinarea cauzelor, va exclude, în unele cazuri, necesitatea ordonării expertizelor judiciare de către instanță, ceea ce va contribui esențial la optimizarea și eficientizarea îndeplinirii actului de justiție.

4. Ce ține de utilizarea deplină a posibilităților de efectuare a expertizelor judiciare, extrajudiciare și a constatărilor tehnico-științifice de către experții judiciari, ce activează în domeniul privat (birouri individuale și asociate de expertiză judiciară)

În conformitate cu prevederile art. 67 ale Legii nr. 68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, domeniile de competență ale experților judiciari din cadrul instituțiilor publice și a celor particulari din cadrul birourilor individuale și asociate de expertiză judiciară sunt aceleași, respectând condițiile de autorizare, cu o singură excepție - în domeniul de competență al experților judiciari particulari nu intră domeniul de efectuare a expertizelor bancnotelor și hârtiilor de valoare.

Totuși, în prezent nu se folosesc pe deplin capacitățile experților privați. În prezent există o practică a instanțelor de judecată de a desemna majoritar în calitate de experți judiciari angajații CNEJ a MJ, sau a altor instituții publice de expertiză judiciară. Aceasta practică persistă datorită existenței unei scrisori circulare cu recomandările în acest sens ale Ministerului Justiției (elaborată de CNEJ MJ), care a fost distribuită câțiva ani în urmă către toate instanțele de judecată. Astfel, cu toate că în domeniul privat activează experți judiciari cu un înalt grad de pregătire profesională (de regulă pensionari din instituțiile publice, cu stagiu mare de activitate în domeniu), aceștia nu sunt implicați la posibilitatea maximă în procesul de efectuare a expertizelor judiciare. În același timp, suprasolicitarea existentă în prezent și numărul mic de experți judiciari din CNEJ MJ, cauzează tergiversarea neargumentată a examinării cauzelor – expertizele judiciare fiind efectuate în termene foarte mari, chiar și timp de ani de zile.

În acest context, în scopul limitării timpului de examinare a cauzelor, neadmiterii tergiversării lor, optimizarea și eficientizarea îndeplinirii actului de justiție, **propun să fie luate măsuri suplimentare de către Ministerul Justiției pentru a fi aduse la cunoștința instanțelor de judecată (judecătorilor) prin scrisori circulare, prin intermediul adunărilor generale, a instruirilor, școlarizărilor, etc. despre prevederile Legii nr. 68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar” și ale CPC, care prevăd folosirea în egală măsură la efectuarea expertizelor a experților judiciari, incluși în Registrul de Stat, atât a celor din instituțiile publice de expertiză judiciară, cât și a celor ce activează în cadrul birourilor individuale și asociate de expertiză judiciară (sectorul privat).**

Expert judiciar
de categorie superioară



Anatolie Gușan